

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

15. Pericles.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Quor diffiteri non potest. Mirum profecto est, cur post tot secula Cheronæus ille, vir alioqui moderatus, hominis, gloria circumfluentis, cui tot Theatra plauserant, sepultos cineres ausus sit insectari, fuit in eo præter modum φιλοπατερι, qui affectus in splendidis ingenij est, plerumque non obscurus.

Pericles.

CAPUT XV.

Επεράσης ήταν ο Περικλῆς, ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος αρχαίος Έλληνας πολιτικός και στρατηγός.

Ingens huic caput, magnamētis officina, appellat in Julianus in Ercimio Eusebia, Xanthippeas Cratino in Diodoros appellatur, quod caput ut ceperit plenum habet, & tundū Cic in Brutō, & οὐδὲν οὐδὲν ηλάστη φημι. ingenium velox, & plane igneum, mixta affabilitate prudentia, dignum imperio virum spondent. Hic primus in toto adhibuit doctrinam, namque ab Anaxagora Phyisco eruditus, exercitationem mentis à reconditus, abstrusisque rebus ad causas forenses, popularesque induxit. Huius suavitate maxime hilaritatē sunt Athenæ huius libertatem, & copiam admirata; ciudem vim dicendi, terroremque timerunt: fulmen enim ferre dicebatur in lingua, & certè in concionibus tonabat, fulminabat, permiscebatur omnia. Quin & Thucydidem nobilissimum suę etatis oratorem in omnibus partes versabat, ut ipse miraretur palmabili in manibas infingi. Quare cùm regatur ab Archidano Lacedemoniorum Rege, ipse, an Pericles melior luctator esset: Ego (inquit) illum luctando prosterno, sed nescio, quod pacto resiliens, persuaderet se non cecidisse, atq; in eam sententiam traducit multitudinem. Ex eo dominancis eloquentiae imperium licet agnoscere. Extat nobilis ingenij monumentū apud Thucididem, l. i. oratio funebris, in laudem eorum, qui pro patria occubuerunt, quam licet historicus suo fixerit stylo, credibile est tamen cum Periclis sensus delibasse.

Thucydides.

CAPUT XVI.

Thucydides, de bellicis rebus canit quodammodo classicum (inquit M. Tullius) vir ingentis spiritus, & tegiæ plane eloquentiæ. Quippe Regum siboles erat, nō minus genere sublimis, quam dictione. Eluxit in puero indeles, ut in speculo; Nam cū tenet adhuc etate Herodotum pleno Theatri confessu histo-

riam audiret recitantem, subito prorupit in lacrymas, quasi quodam mentis furore incitatus. Tum patrem eius intuens Herodorus, περαγγιζω τὸ τυρυχαὶ δρόπε, οὐ γὰρ οὐδὲ Suidas.

ἡσ τὸν Ιουχὶν ὀρέσσωντει πρὸς τὰ μα- Marcell. de

θητα. Nec sancte fessilit omen, ita varia vita Thu-

quasi literarum supellestili, & admirabili elo- id

quentia floruit; acutus, concitatus, neruosus,

densus, solidus, sapientiae plenus, & iudicij.

Quanti eum fecerit posteritas, grauissimorum

virorum iudicia declarant: Demosthenes cer-

tè sua manu octies dicitur eius historiam de-

scripsisse: Cicero libr. 2 de oratore hoc illustri

elegio eundem honestauit. Post Herodotum

Thucydides omnes dicendi artificio, mea sen-

tentia, facile vincit; qui ita est crebererum

frequenter, ut verborum propè numerum sen-

tentiariū numero consequatur, ita porrò ver-

bis est aptus, & pressus, ut nescias utrum res o-

ratiōne, an verba sententijs illustrentur. Mar-

cellinus adeo sublimem esse dicit, ut ne in

misererationibus quidem ab hac grandiloquentia discedat. Verum ut veterum artificum sta-

tuas, & propter sacrum quandam antiquitatis

horrorem, miramur magis, quam probamus in

omnibus. Sic Thucydides, literob dicendi

maiestatem, & artisque fauorem, maxima com-

mandatione dignus posteris visus fuerit, iusta

tamen reprehensione nullo modo caruit. Nam

(ut ea, quae ad historiam pertinent, omitam)

in stylo lèpe durus est, acerbus, densus, auste-

rus, vehemens, terribilis, perplex, tortuosus: &

verba quidem vītata respuit, plerumque etiam

affectat aliena, quod per obscuritatem doctrinæ

capte opinionem, hyperbat & traciectioni-

bus orationem implicat, figuræ nominum

morosus consecutatus, ut vel peritorum sensus

fugiat. Ad hanc in compositione, & iunctura de-

industria tam ruditis est, ut videatur torrens ad

fax allius steepere. Quod ad eius orationes

attinet, eas Cratippus molestas, & odioſas vo-

cacat: Cicero easdem nec posse imitari, si velit;

nec velle, si possit, profitetur. Estenim potius

grandis, & syncerus rerum pronunciator,

quam Orator; cui, ut Philistus, amatores sem-

per defuerunt. Hæc, & cætera vitia, quæ pro-

fecerunt est Dionysius Halicarnassus, Thucy-

didem infuscant: vno tamen antiquitatis,

& gravitatis nomine semper

laudatus est.

B 3

Gor-